

tri. Dolgo traja varljiva igra s strmino, snegom, težnostjo in utrujenostjo. Po dveh urah jo le dobim. Izčrpan se ob polomljenem šotoru pripremam na vrh. Kljub temu, da je pod menoj še dobrih tisoč metrov stene, se mi zdi, kot da sem že na varnem.

Nič ne oklevam. Ob pritrjenih vrveh se spuščam vse nižje. Večeri se. Ozrem se navzgor. Nebo nad vrhom je čudovito turkizne barve. Ni čudno, da so domačini goro tako poetično imenovali.

Zahtevne prečnice v strmih ledu mi poberejo še zadnje moči. Že v mraku drsim

ob vrveh zadnje metre navzdol proti snežni luknji tabora dva. Nikogar ni v njej. Brez misli od utrujenosti se sesedem na ležišče. Potem avtomatično prižgem gorilnik in skuham čaj. Nekaj vitamina C povzroči v želodcu burno reakcijo. Tako sem iztrošen, da nobene hrane ne spravim vase.

V spalnici vreči se počasi umirim. Mehka toplota sreče nad opravljenim vzponom se razseli po vsem telesu. Utonem v sproščen spanec, ki mi bo vrnil moči in prinesel nove sanje o čarobnem svetu Himalaje. Svetu, ki mu vse bolj pripadam.

IN MEMORIAM:

DR. MARIJAN BRECELJ (1910–1989)

DR. MIHA POTOČNIK

Prve januarske dni je v devetinsedemdesetem letu starosti umrl slovenski družbenopolitični delavec in dolgoletni predsednik Planinske zveze Jugoslavije dr. Marijan Brecelj. Ob odprtem žarnem grobu se je 11. januarja na ljubljanskih Žalah poslovil od njega njegov prijatelj in dolgoletni planinski tovariš, častni predsednik Planinske zveze Slovenije dr. Miha Potočnik. Njegov žalni govor v celoti objavljamo. (Op. ur.)

Dr. Marijan Brecelj

Od vseh nalog, ki sem jih kdaj v svojem že kar dolgem življenju dobil, je že kar pogosto poslavljanje od dobrih prijateljev vedno težka naloga. Ta današnja je najtežja in najbolj boleča.

Veliko je misli, ki ne bodo mogle biti povedane, kajti »komaj za vsako deveto stvar je beseda«, kakor je zapisal Ivan Cankar. Okroglih šestdeset let smo se poznali in

prijateljevali še od študentskih časov, ko so še tekla prizadevanja in boji za popolno slovensko univerzo v Ljubljani in ko smo izražali svoj odpor proti šestojanuarski kraljevski diktaturi. Potem smo se skupaj z dr. Jožo Vilfanom učili in pripravljali na odvetniški poklic v pisarnah dr. Ivana in dr. Aleša Stanovnika, pa začenjali na svoje, se upirali starokopitnemu slovenskemu klerikalizmu in fašizaciji ter tako doživeli razpad stare Jugoslavije. Toda potem tudi takoj veličasten nastanek Osvobodilne fronte (OF) slovenskega naroda, ki ima svoje zametke in ideale že v prejšnjih predvojnih letih, ko so se spoznavale in združevale mnoge napredne težnje slovenskega naroda po nacionalni in socialni osvoboditvi. V teh časih je ob slovenskem delavcu proletarcu in kmetu trdno stal tudi velik del slovenskega naprednega izobraženstva. Dr. Marijan Brecelj je bil vedno zaveden in čvrst lik slovenskega intelektualca, vedno na strani ponižanih in razžaljenih, vedno bojevnik za pravico in resnico.

Toda o Marijanu kot javnem in družbenem delavcu je bilo te dni veliko izgovorenega in napisanega. Nobene potrebe ni, da bi to ponavljal.

Želim samo — to pa v imenu številnih Marijanovih osebnih prijateljev in tovarišev, pa še posebej v imenu slovenskih in jugoslovanskih planincev — opomniti na njegov kremenit, vedno pokončen značaj, na njegovo široko dušo in srčno kulturo; anima candida, smo včasih rekli po latinsko. Pa na njegovo domoljubje. On je Slovenijo in Jugoslavijo vedno, vsako uro, vsak dan, vsak mesec in vsako leto, živel, ne samo o tem govoril. Že od mladih nog, ko je v družbi svojega očeta Antona in brata Bogdana korake namerjal v naš gorski svet, je spoznaval in vzljubil slovensko deželo in jo intimno z vsem žarom planinskega popotnika doživljal kot nenadomestljivo drugo polovico svojega bogatega,

delovnega, vedno vedrega in radostnega življenja, nabit s šalami in vedno ustvarjalnim optimizmom. Potem so prišla na vrsto gorska brezpotja, predvojna plezanja v skalah, zlasti še v prečudovitem Martuljku. In po težki narodnoosvobodilni vojni ter veličastni osvoboditvi — posebej še njegove rojstne Primorske — poleg vseh državnih in družbenih dolžnosti, ki jih je nadvse resno opravljal, še pogosti povojni plezalni vzponi v Julijcih — od strmoglavih prepadov Poliškega Špika (Montaža) v Zahodnih Julijskih Alpah, Bavškega Grintovca, Jalovca, Razorja, prek severne stene Triglava, Rjavine, pa vse do Debele peči in severne stene Velikega Draškega vrha. Zatem pa oddihi na njegovi prisojni strani — na zelenem Pšincu in prijaznem Velem polju. Kolikokrat smo pozneje že v spominih posedali v severni Triglavski steni po Zlatorogovih policah!

Nekega čudovito vedrega dne sva preplezala severno steno in iz zelenega snega po severozahodnem grebenu na vrh Triglava. Bil je spokojen večer in bila sva sama: na zahodu je zahajalo rdeče sonce in se z veliko oblo dotikalo Dolomitov, na drugi, vzhodni strani, pa je istočasno izza hribov vzhajala debela polna luna. Oba nenkrat! Spet drugič sva na vrhu Triglava doživela in uživala mavrično triglavsko »glorijo«, ki je v poševnih sončnih žarkih na megleno steno na zahodni strani vrha zarisala najini podobi.

Zares nepozabno!

Ob 200-letnici prvega vzpona »štirih srčnih mož« iz Bohinja smo avgusta leta 1978 še skupaj praznovali na vrhu Velikega Triglava, potem pa na Ribčevem lazju v Bohinju ob spomeniku, kjer nam je prebral Kardeljevo pismo poslanico. Tam smo se lahko spomnili tudi na odgovor v imenu izvršnega sveta LR Slovenije, ki mu je bil takrat podpredsednik, na vprašanje o namerah elektrifikatorskih gorečnejev, da bi zvrtili predor skozi spodnje Bohinjske gore za cevovod iz Bohinjskega jezera v Podbrdo, da bi tam naredili hidrocentralo. Kakšna pošastna ideja! To je bil v naši povojni parlamentarni praksi prvi jasen odgovor na moje poslansko vprašanje v republiški, takratni še ljudski skupščini. Pa se ob tem lahko tudi spominjamo, kako odločno in zavzeto je vedno podpiral prizadevanja za varstvo okolja in za ustanovitev Triglavskega narodnega parka.

Mnoge povojne graditve in obnove slovenskih planinskih domov, koč in zavetišč lahko pričajo o podpori, ki jo je Marijan vedno dajal za to, da je planinstvo v Sloveniji zrastle v mogočno nad stotisoččlansko organizacijo, ki vzorno skrbi za to, da množice od blizu in daleč uživajo in doživljajo ta naš urejeni in mednarodno priznani gorski svet.

Bil je nekaj let *predsednik Turistične zveze Jugoslavije* in s svojim delom odločilno

pripomogel k razumevanju in razvoju turizma v Jugoslaviji. V njem je videl velike možnosti gospodarskega napredka.

Posebej in ne nazadnje pa je treba še povedati, da je bil poldrugo desetletje *predsednik Planinske zveze Jugoslavije*, ki je v njegovem času učinkovito uspevala in s svojimi zleti, pohodi in obiski v vseh bratskih gorstvih, od Gorskega Kotarja prek Velebita, Durmitorja, Prenja in Prokletij do Šar planine in Titovega vrha širila zanimanje za planinstvo in zdravo, aktivno preživljanje prostega časa v naravi ter tako gojila bratstvo, prijateljstvo in pristno planinsko tovarištvo po širni Jugoslaviji.

Tako se je — žal — dragi Marijan, končno in dokončno pretrgala tudi najina naveza. Naj rečem z Otonom Župančičem: »V črno sem žalost zakopan, pa se ozrem v gorenjsko stran, in glej, planine so visoke kakor prej.« Tudi one se z nami vred poslavljajo!

POTOČNIKOVO POSLANSKO VPRAŠANJE
— BRECLJEV VLADNI ODGOVOR

REŠENO BOHINJSKO JEZERO

Ljudski poslanec dr. Miha Potočnik je s posredovanjem Ljudske skupščine LR Slovenije poslal v začetku leta 1954 izvršnemu svetu vprašanje o načrtih za novo hidrocentralo Bohinjsko jezero. Prvi del vprašanja se je glasil, v kakšnem stanju so projekti za hidrocentralo Bohinj-Soča in kdo je njihov naročnik, drugi del vprašanja pa je bil, ali izvršni svet ljudske skupščine LRS lahko izjavi, da se z omenjenimi načrti ne strinja in je pripravljen ukreniti vse potrebno, da bi takoj ustavili vsa nadaljnja projektantska in raziskovalna dela v zvezi s hidrocentralo Bohinjsko jezero-Soča.

Na skupni seji obeh zborov ljudske skupščine LRS 26. marca 1954, ki jo je vodil njen podpredsednik dr. Ferdo Kozak, je na Potočnikovo vprašanje odgovoril podpredsednik izvršnega sveta dr. Marijan Breclj, ki je med drugim v uradni obrazložitvi izvršnega sveta dejal:

»Zamisel izkoriščati vodno energijo Bohinjskega jezera ni nova. Znano je, da je idejni načrt že bil v časih pred prvo svetovno vojno. Pred to vojno je Italija imela že izdelan podrobnejši projekt in kot je znano, je takrat zaprosila jugoslovansko predvojno vlado za ustrezne koncesije. Po vojni so se spričo celotne problematike, ki jo predstavlja elektroenergetsko vprašanje v Jugoslaviji, pričela izvrševati dela na študiju vodnogospodarskih osnov tudi pri nas v Sloveniji. Leta 1952 se je na pobudo Elektro-sistema in tudi iz njegovih